

HOOFDSTUK 1 - VROEGE JEUGD – OVERGANG NAAR VOLWASSENHEID – TURKIJE ROEPT – TERUG IN BELGIË – MILITAIRE DIENST EN VERDER

VROEGE JEUGD

Ik herinner me levendig waar mijn familie woonde in Antwerpen bij mijn geboorte; het was een klein, onopvallend huis met twee verdiepingen, op een steenworp afstand van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten gelegen in een aangename en trendy buurt. Mijn vader werkte bij een toonaangevend scheepvaartagentschap in de stad, en mijn moeder had in een koekjesfabriek gewerkt die vandaag de dag nog steeds bestaat. Alle kinderen erfden haar voorliefde voor zoechtigheid. Mijn ouders waren niet rijk en hadden soms geldtekort, maar ik kan me niet herinneren dat ik of een van mijn broers of zussen ooit iets tekortkwam: we hadden voedsel, kleding, schoolspullen en zelfs vakanties.

Toen ik werd geboren in juni 1943, het derde oorlogsjaar in Europa, had mijn moeder al twee kinderen: René en Liliane, geboren vóór de oorlog. Mijn broer Freddy werd een jaar na mij geboren. Later kwamen daar nog een broer Maurice en een zus Monique bij. Pas veel later vernam ik dat dit een erg moeilijke tijd was voor het gezin, vooral nadat de Duitse bezetter mijn vader had verplicht om meer dan een jaar lang in Duitsland te werken. Ik weet nog steeds niet hoe mijn

moeder het voor elkaar kreeg om het gezin bij elkaar te houden, te voeden en gelukkig te maken – maar ze deed het. Ik herinner me niet dat er thuis ooit werd gesproken over die moeilijke tijden. Het was alsof die gruwelverhalen niet gedeeld mochten worden met de kinderen. Gezinnen in een gelijkaardige situatie deden hetzelfde: “omerta,” of volledige stilte over oorlogsmisdaden, was gebruikelijk in bezet gebied.

Ik herinner me nog dat onze burens naar een grote cinema in Antwerpen gingen om de Walt Disney-film Pinokkio te zien. Tijdens de vertoning werd de bioscoop volledig verwoest door een Duitse V1-bom, waarbij meer dan vijfhonderd mensen omkwamen, vooral vrouwen en kinderen. Niemand van het gezin van onze burens overleefde het.

Mijn eerste duidelijke herinnering was rond mijn derde levensjaar: ik genoot van mijn driewieler of danste zittend in een cirkel op mijn achterste, terwijl ik een liedje zong waarvan ik me niet meer herinner waar ik het had opgepikt, maar dat ik nog steeds uit het hoofd ken. Wanneer ik voelde dat ik moest dansen, was het showtime – iedereen keek toe en lachte.

René was handig in alles wat hij aanraakte en tot grote vreugde van zijn broers maakte hij passagierswagons van triplex met volledig opengaande deuren. Ik denk dat daar mijn liefde voor miniatuurtreinen is ontstaan.

In 1950 verhuisde het gezin naar Brasschaat, twaalf kilometer verderop in noordelijke richting, waar de lucht volgens mijn moeder veel zuiverder was dan in de stad. Noem het gerust een groene reflex, tientallen jaren vóór luchtkwaliteit een politiek thema werd. Mijn schooltijd begon in Brasschaat bij een religieuze orde. Ik herinner me er niet veel van, behalve dat ik leerde lezen en schrijven, en dat de meeste klasgenoten

goede rapporten kregen. Een klasgenootje overleed op zesjarige leeftijd, en de hele klas vergezelde hem naar het kerkhof.

Mijn grootmoeder langs vaders kant bezocht ons af en toe en bleef soms langere tijd . Maar nooit zo lang als zij of wij wilden, omdat mijn moeder haar om een reden die ik pas veel later begreep, niet kon uitstaan. Toch hielden alle kinderen van haar. Jaren later gingen Freddy en ik haar vaak bezoeken in haar klein appartementje in Antwerpen en hielpen haar verhuizen van het ene adres naar het andere, vaak in dezelfde buurt. Ze hield ervan te verhuizen.

Ons huis was een ouderwetse villa met een grote tuin vol appelbomen, waar we volop konden spelen. Mijn oudere broer René speelde graag gemene trucjes met Freddy en ik. Hij verkleedde zich in een afschrikwekkend personage, lang voordat Halloween in Europa bekend werd, en sprong plotseling tevoorschijn vanachter een boom. We gilden altijd en vluchtten in paniek.

Omdat mijn vader geen auto had en het openbaar vervoer schaars was, moesten we – telkens wanneer we vrienden of familie in Antwerpen bezochten – met z'n zevenen (vijf kinderen en ouders) drie kilometer wandelen naar de dichtstbijzijnde tramhalte, met mijn kleine broer Maurice in een opvouwbaar stoeltje tussen ons in. Omdat we te afgelegen woonden, verhuisden we minder dan twee jaar later naar het centrum van Brasschaat. Daar zou ik wonen tot aan mijn huwelijk. Ik was toen zeven jaar en herinner me dat mijn moeder ernstig ziek werd en lange tijd moest rusten. Dat zou zich later in haar veel te korte leven blijven herhalen.

Er moest dringend een oplossing komen met vijf jonge kinderen thuis, waaronder Maurice, geboren in 1947. Freddy en